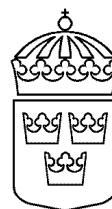

Riksdagens protokoll

2004/05:2

Tisdagen den 14 september

Protokoll
2004/05:2

Kl. 14.00 – 14.54

Efter gudstjänst i Storkyrkan, där gudstjänsten förrättades av domprost Hakon Långström och domkyrkokaplan Sven Milltoft och predikan hölls av missionsföreståndaren i Svenska Baptistförbundet Karin Wi-born, öppnades riksmötet i kammarens plenisal enligt det program som i bilaga fogats till detta protokoll.

1 § Öppnandet av riksmötet

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag hemställer att Ers Majestät förklarar riksmötet öppnat.

Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN:

Herr talman! Ärade riksdagsledamöter! I dag samlas riksdagen åter, och vi påminns om att vår korta nordiska sommar lider mot sitt slut. Men än en gång kan vi se fram emot en färgsprakande höst med hög och klar luft.

Det är min förhoppning att ni alla under sommaren givits åtminstone någon stund av vila och eftertanke som fyllt er med kraft och lust att ta er an alla de uppgifter som väntar. Kanske har ni också inspirerats av våra duktiga idrottsmän och -kvinnor som visat prov på både individuella prestationer och god laganda under de olympiska spelen i Aten.

Jag vill framföra hälsningar från de två länder drottningen och jag helt nyligen besökt: Olympens Grekland och sagornas Island. Det är två nationer med lång och lärorik historia om hur demokrati byggs, försvaras och utvecklas. Vi har i dessa två länder påmint om betydelsen av att förvalta det som vi blivit anförtrödda och vikten av att föra det vidare till kommande generationer.

Ett nytt riksmöte tar i dag sin början. De beslut som ni kommer att fatta påverkar villkoren för många medborgare nu och i framtiden. Det blir ännu en byggsten i vår värdefulla samhällsgemenskap.

En lång rad frågor som rör nationens och medborgarnas säkerhet, utbildning, arbete, vård, omsorg, miljö och internationella samarbeten kommer att fylla er arbetsdag. Det är allas vår förhoppning att, när detta arbetsår avslutas, flera framsteg till glädje och nytta för många människor kan redovisas.

Redan nu vet vi att 2004 kommer att gå till historien som det år då den europeiska unionen utökades med många fria demokratiska stater. Under statsbesöket i Slovenien i juni månad fick drottningen och jag många bevis för intresset av delaktighet i gemenskapen och hur beroende vi är av varandra över alla gränser.

Utvidgningen stryker också under vikten av att varje land fullgör sin del av arbetet med att bilägga konflikter, skydda miljön och hävda alla människors lika värde. Dessa strävanden kan ta sig många uttryck, såväl i mellanstatliga samarbeten som i enskilda individers eller organisationers ideella insatser.

Den oerhörda tragedi som världen nyligen bevittnade i den ryska staden Beslan visar återigen betydelsen av att aldrig förtroddas i arbetet för ömsesidig respekt och förståelse mellan folk och individer. Alla måste ta sitt ansvar i detta viktiga arbete.

Svenska folket har givit er sitt förtroende att forma villkoren för vårt framtida samhälle. Jag önskar er stor visdom och uthållighet i förvaltandet av detta demokratiska ansvar.

Med dessa ord förklarar jag 2004/05 års riksmöte öppnat.

Regeringsförklaring

2 § Regeringsförklaring

Anf. 3 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Eders majestäter, eders kungliga högheter, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag!

En våg av terrordåd har under senare år skakat världen.

En global insikt har vuxit sig stark: Alla demokratiska stater måste samverka för att bevara ett demokratiskt, tryggt och öppet samhälle.

Det fruktansvärda attentatet mot barn och vuxna i skola nummer ett i Beslan, Nordossetien, kunde inte ha inskräpt detta tydligare. Sverige kommer att ta initiativ för att i internationella sammanhang öka medvetenheten om barns utsatthet och skyddsbehov i konfliktsituationer.

Den internationella kampen mot terrorism ska bedrivas med respekt för folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Rättsstatens principer ska hävdas. Ett starkt FN behövs för att möta vår tids globala utmaningar. Generalsekreterarens reformansträngningar ges fullt stöd.

Sveriges kapacitet för att bidra till fredliga lösningar av regionala konflikter stärks. Vårt långsiktiga arbete för fred i Mellanöstern intensifieras. Målet är ett Israel inom säkra och erkända gränser och ett Palestina som byggs med demokrati och i frihet. FN ska ges en central roll i återuppbyggnaden av ett Irak fritt från krig och despoti.

Sverige är militärt alliansfritt. Försvarsomställningen fortsätter, baserad på Försvarsberedningens förslag och en allmän värnplikt.

Våren 2005 står Sverige värd för ett möte mellan Nato och dess partnerländer om internationell krishantering. Under kommande år tar Sverige sitt ansvar i upprättandet av en multinationell snabbinsatsstyrka i EU:s regi, med uppdrag att avvärja humanitära katastrofer. Sverige fortsätter ett aktivt engagemang i FN:s och EU:s konfliktförebyggande och fredsbevarande insatser på Balkan, i Afghanistan och Västafrika.

Sverige ska gå i främsta ledet i arbetet mot folkmord, massmord och etnisk rensning. Regeringen ska nära samarbeta med FN:s generalsekreterare och den rådgivare i folkmordsfrågor som tillsattes som ett konkret resultat av Stockholms Internationella Forum. Övergreppen i Darfur måste upphöra och den långa smärtsamma resan mot fred, säkerhet och försoning påbörjas.

Den politiska och ekonomiska utvecklingen i Asien, i synnerhet i Kina, ges ökad uppmärksamhet. Dialogen med Brasilien, Indien och Sydafrika fördjupas.

I samverkan med arbetsmarknadens parter ökar regeringen ansträngningarna för att fler länder ska ratificera ILO:s konventioner.

Svenska ungdomar ges möjlighet att delta i internationellt biståndsbete. Ett projekt inleds i samarbete med EU och FN.

Sverige är en av världens största biståndsgivare. Enprocentsmålet nås under mandatperioden. Växande bistånd ger nya möjligheter.

Trots en fantastisk utveckling på det medicinska området leder bristande tillgång till läkemedel och behandling till förlust av miljoner människoliv i världens fattigaste länder.

En ny kraftfull svensk biståndssatsning initieras, inriktad på forskning, behandling och prevention av sjukdomar som hiv/aids, mässling, tbc och malaria. Vidgat partnerskap inleds mellan Sverige och länder där sjukdomarna slår hårt och med andra aktörer. Universitet och läkemedelsindustri inbjuds att medverka.

Herr talman! ”Den regering som i dag tillträder ställs inför svårare problem och större utmaningar än någon tidigare svensk regering i modern tid.”

Så löd statsminister Ingvar Carlssons ord när han för tio år sedan steg upp i denna talarstol och avgav sin regeringsförklaring.

Han syftade på den ekonomiska kris och den massarbetslöshet som förlamade Sverige.

Ett decennium senare kan jag konstatera: Vi får gå tillbaka till 1960-talet för att finna ett läge då Sverige mött en begynnande högkonjunktur i en liknande styrkeposition.

Efter en långdragen internationell lågkonjunktur ökar nu tillväxten rejält. Arbetsmarknaden fungerar långt bättre än för tio år sedan. Exporten växer kraftigt. Investeringar och privat konsumtion ökar. Bytesbalansen är stark. Inflation och räntor är stabilt låga. De offentliga finanserna är starka. Saldomålet ligger fast, och utgiftstaken ska klaras.

Den omedelbara utmaningen som regeringen står inför är att se till att arbetsmarknaden följer med i uppgången så att arbetslösheten kan pressas tillbaka. Samtidigt måste bristsituationer undvikas. Avvägningen är grannlaga.

Detta är bakgrunden till att en kraftfull insats nu görs riktad till kommunsektorn. Antalet anställda inom skola och förskola ska öka. Personalen inom vård och omsorg ska kunna behållas också i kommuner och landsting med en kärv ekonomisk situation. Risker för arbetskraftsbrist i offentlig sektor när konjunkturen vänder uppåt måste minska. Valfärden förstärks. Samtidigt görs en förbättring av hushållens köpkraft.

Om inget dramatiskt inträffar i vår omvärld som får konjunkturen att vika, kommer utrymmet för reformer för trygghet och rättvisa att vara gott de närmaste åren.

Om några dagar presenteras en stark reformbudget som utarbetats tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Därmed är det 121-punktsprogram som ligger till grund för samarbetet på väg att förverkligas.

Herr talman! Jag vill att Sverige ska vara ett land där trygghet och välfärd är för alla, inte bara några. Men i vårt land finns ännu skillnader i hälsa och tillgång till utbildning som inte kan förklaras med annat än social bakgrund. Det är skillnader i arbetsvillkor och delaktighet som inte kan förklaras med annat än etnisk bakgrund. Det är skillnader i lön och makt som inte kan förklaras med annat än kön.

Hundraårig kamp mot klassamhället har inte utrotat skillnaderna. Nya orättvisor uppstår när gamla rättats till. Strävan efter solidaritet och rättvisa måste ständigt pågå.

Utan den analysen blir varje program för ett bättre Sverige verkningslöst. Med den analysen blir det kommande riksdagsårets arbetsuppgifter tydliga. Regeringen kraftsamlar nu kring tre områden.

För det första: Vård, skola och omsorg – välfärdens kärna.

Den internationella lågkonjunkturen har lett till stora påfrestningar på kommunernas och landstingens ekonomi. Regeringen genomför därför en kraftfull satsning på kommunerna. Kommuner och landsting får redan innevarande år 1,5 miljarder kronor utöver vad som tidigare beslutats. Nästa år får kommuner och landsting över 10 miljarder mer än i år. År 2006 ökar nivån ytterligare.

Få verktyg fördelar så effektivt samhällets resurser som den generella välfärden – lika för alla, fördelad efter behov, betalad efter förmåga. Därför ska sjukhus drivas utan privata vinstintressen. Ingen offentligt finansierad sjukvård ska ge förtur åt privata försäkringspatienter. Ett nytt kommunalt utjämnningssystem beslutas. En översyn av lagen om offentlig upphandling görs.

En nationell vårdgaranti för alla behandlingar införs nästa år. En kraftig förstärkning av den psykiatriska vården inleds samtidigt. För en starkare handikappolitik föreslås en ny myndighetsstruktur. Försäljningsmonopolen för läkemedel och alkohol försvaras.

Regeringen kommer tillsammans med kommun- och landstingsförbunden och berörda fackförbund att arbeta för att vård och omsorgsyrken görs mer attraktiva. Tryggheten för våra äldre avgörs i hög grad av det bemötande och den omsorg de ges. Att personalens kunskap tas till vara och att goda möjligheter ges till utveckling är avgörande för välfärden. Därför inleds en flerårig nationell satsning på personalen i äldreomsorgen.

Bostadstillägget för de sämst ställda pensionärerna höjs.

Socialförsäkringarna står inför nya utmaningar. Vi ska ha socialförsäkringar som finansieras gemensamt och ersätter för inkomstbortfall. De ska stimulera till arbete och vara flexibla när arbetsmarknadens strukturer förändras. De ska samordnas med andra bidrag och stöd. De ska ha en bred folklig förankring. En genomgripande översyn görs därför av socialförsäkringarna.

För det andra, herr talman: Barnfamiljernas och de ungas situation – vår framtid.

Sverige ska leva upp till FN:s barnkonvention. Under 2006 går 1 miljard till reformer direkt riktade till de ekonomiskt utsatta barnfamiljerna. Underhållsstödet förbättras. Den del av bostadsbidraget som riktar sig till barnfamiljer höjs. Ett barntillägg för studerande införs. Mottagandet av asylsökande barn förbättras.

Vallöfena till landets barnfamiljer ska infrias. Från och med år 2006 höjs barnbidraget och flerbarnstillägget. Flerbarnstillägg ges redan från andra barnet. Taket i föräldraförsäkringen höjs den 1 juli 2006.

Nästa år inleds arbetet med att anställa 6 000 fler i förskolan. Barngruppernas storlek kan minska och kvaliteten höjas. Satsningen på 15 000 nya lärare och andra vuxna i skolan fullföljs. Tydliga förstärkningar görs för elever på gymnasieskolans individuella program. En ny lärlingsutbildning införs. Tillsammans med industrin och de offentliga arbetsgivarna vill regeringen skapa attraktiva moderna gymnasieutbildningar i varje region.

Regeringen presenterar inom kort ett samlat handlingsprogram för att stärka ungdomars ställning i samhället. Nya åtgärder förbereds för att med stöd av arbetsmarknadens parter få ungdomar snabbare etablerade på arbetsmarknaden. Regeringen ska se över om statliga stödformer kan införas som underlättar för unga att förvärva eller hyra en egen bostad.

Skillnader i uppväxtvillkor ska inte leda till ojämn fördelning av tillgång till kultur och kulturella uttrycksformer. Landets barnkulturutbud granskas och utvecklas. Satsningen på museipedagogik för de regionala museerna permanentas. Fri entré införs på ytterligare 16 statliga museer.

För det tredje, herr talman: Kampen mot arbetslösheten.

Den öppna arbetslösheten ska pressas tillbaka under 4 %. Målet är full sysselsättning.

Regeringens program utgör en helhet. Åtgärder för att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten sätts in parallellt.

Ska arbetslösheten pressas tillbaka krävs stabila statsfinanser, låg inflation och ett starkt företagsklimat. Hårt ekonomiskt trängda kommuner och landsting måste kunna trygga befintlig personal och börja anställa fler. Det krävs också breda insatser för att de många människor som i dag går arbetslösa eller sjukskrivna ska kunna återkomma i arbete. En rad skatteförändringar genomförs. Tillsammans leder åtgärderna till en starkt inhemsk efterfrågan och förbättrade drivkrafter för arbete.

Arbetsmarknadspolitiken förstärks nästa år. 20 000 nya platser skapas i programmen. Ungdomsarbetslösheten har halverats. Insatserna för ungdomar förstärks ytterligare. En reformering av introduktionen av nyanlända invandrare förbereds. Fler praktikplatser skapas. Bättre arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens startar i höst.

Ytterligare ett steg tas nästa år i återbetalningen till löntagarna som kompensation för de egenavgifter som togs ut i samband med budgetsäneringen. Grundavdraget höjs, liksom skiktgränsen. Skatteförändringarna gynnar i första hand människor med låga inkomster.

Herr talman! Under det gångna riksdagsåret har tillväxtfrågorna dominerat det offentliga samtalet och den politiska dagordningen.

Erfarenheterna från tillväxtsamtalen är goda. De var ett sätt att åstadkomma samling och samförstånd kring för nationen avgörande frågor – en modell som kommer att behövas också i det framtida arbetet.

Prot. 2004/05:2

14 september

Regeringsförklaring

Insikten stärktes: Rättvisa och tillväxt är varandras förutsättningar. Det är ingen slump att Sverige, tillsammans med andra nordiska välfärdsländer, toppar internationella jämförelser av både levnadsstandard och tillväxtförutsättningar.

En ansvarsfull politik de gångna åren har givit oss ett gott utgångsläge. Den goda utvecklingen ska tas till vara. Sverige ska stå starkt rustat nästa gång konjunkturen vänder nedåt.

Samtalet om tillväxt blir nu till handling.

Villkoren för företag och näringsliv förbättras. Reformeringsen av de så kallade 3:12-reglerna fullföljs. Förmögenhetsskatten förändras, och arvs- och gåvoskatten avvecklas. Merparten av kapitalskatteförändringarna finansieras med andra skatteförändringar inom företagssektorn.

Breda satsningar görs på entreprenörskap, innovation och forskning. Ett innovationspolitiskt råd lett av vår näringsminister inrättas.

Inom ramen för infrastruktursatsningen startas en rad större väg- och järnvägsprojekt. Under det kommande året prioriteras bland annat E 6 i norra Bohuslän, Mälartunneln, Botniabanan, väg 73 till Nynäshamn och E 18 mellan Adolfsberg och Lekhyttan. Så snart planprocessen är klar kan också arbetet på väg 45 i Västra Götaland inledas.

Utbyggnaden av vägar, spår, 3 G och bredband samt av högskola och distansutbildning lägger en viktig grund för den regionala utvecklingen. Mitthögskolan blir universitet den 1 januari 2005. Särskilda forskningsresurser ställs till universitetets förfogande.

Bostadsbyggandet har tagit rejäl fart. Regeringens mål om 30 000 nya lägenheter per år är inom räckhåll. En byggsamordnare tillsätts tillsammans med bygg-, fastighets- och anläggningssektorn för att stärka konkurrens, kvalitet och miljötankande.

Aktieägarnas insyn och inflytande över löner och andra ersättningar till ledande befattningshavare bland annat i börsnoterade bolag och försäkringsbolag ska öka. Kampen mot olagliga karteller fortsätter. Ett brett åtgärds paket mot skattefusk och svartarbete genomförs.

Allas vilja och förmåga att arbeta ska tas till vara. Arbetet ska göras mänskligare. Kampen mot ohälsan fortsätter. Arbetsgivarnas delfinansiering av sjukpenningkostnaden förändras. Breda insatser görs för att öka invandrades integration på arbetsmarknaden och funktionshindrades möjligheter till arbete.

Nästan var femte invånare i Sverige har minst en förälder som inte är född i vårt land. I en global värld är detta en stor tillgång. Diskrimineringen måste upphöra – oavsett om den sker på grund av kön, etnisk bakgrund, sexuell läggning eller funktionshinder. En utbildningskampanj genomförs för att öka kunskapen om de nya diskrimineringslagarna.

Sverige har, herr talman, toppositioner att utveckla. Det gäller utbildning och forskning, IT och bioteknik, fordonsindustri, design, jämställdhet, miljöhänsyn och de produkter som inte minst basindustrin förädlar.

Sverige ska vara en ledande forskningsnation. Grundforskningen förstärks och forskarutbildningen byggs ut. Den sociala snedrekryteringen till högskolan bekämpas. Möjligheterna till kommersialisering av forskningens resultat stärks, och universitet och högskolor ska kunna få del av avkastningen. En forskningspolitisk proposition läggs fram. Staten tar ett fortsatt stort ansvar för en modern vuxenutbildning.

Exportfrämjandet stärks. De ekonomiska förbindelserna med USA uppmärksammas särskilt. Svensk form och design marknadsförs utomlands. Designåret 2005 genomförs.

Några av Sveriges största företag verkar i branscher där investeringar i forskning och utveckling är helt avgörande för internationell framgång. Regeringen avser att bjuda in näringsliv och fackliga organisationer för att genomlysna förutsättningarna för IT- och telekom- samt bioteknik- och läkemedelsbranscherna.

Mot bakgrund av de många svensk-finska företagsfusionerna fördjupas det industripolitiska samarbetet mellan Sverige och Finland. Ett finsk-svenskt toppmöte hålls i början av nästa år.

Basindustrin är ryggraden i svensk industri. Företrädare för bas- och verkstadsindustrin bjuds in att gemensamt utarbeta ett program för att utveckla Sveriges ledande positioner inom trä- och skogsindustri, metallurgi och fordonsindustri.

Ytterligare insatser görs för att stärka Saabs möjligheter att växa i Trollhättan. En statssekreterargrupp ska i nära samverkan med företaget, facken och kommunen driva på arbetet för att Trollhättan fortsatt ska vara ett konkurrenskraftigt centrum för produktion och utveckling av fina bilar.

Satsningar på vidareförädling av den svenska skogsråvaran genomförs. Åtgärder mot exploaterande skogsförvärv presenteras. För att nyttja statens mark bättre och skapa jobb i glesbygd vidgas Sveaskogs uppdrag till att också omfatta naturturism.

Det svenska jordbruket och livsmedelsindustrin skapar sysselsättning och ger konsumenterna mat av hög kvalitet. Säker mat, god djuromsorg och miljöhänsyn prioriteras. Skatten på dieselolja för jord- och skogsbrukets maskiner sänks. Lönsamheten förbättras.

I tio år har Sverige haft en jämställd regering. Vi är många, herr talman, som ivrigt väntar på motsvarande utveckling i svenskt näringsliv.

Särskilda åtgärder föreslås för en jämställd förskola. Föräldraledighet ska inte kunna användas som uppsägningstid. Starka kommersiella intressen sprider sexualiserade bilder av kvinnor och exponerar båda könen fördomsfullt. Det försvårar jämställdhetsarbetet och måste motarbetas. Fortsatta insatser görs mot hedersrelaterat våld. En nationell handlingsplan förbereds mot prostitution och handel med kvinnor. Sverige driver aktivt på det internationella jämställdhetsarbetet inom EU och FN.

Herr talman! Det hot som vi tidigare såg riktas mot oss var många gånger yttre hot, riktade mot vårt land från andra länder. Den sortens hot har i det närmaste försvunnit. Samtidigt har andra inre hot smugit sig på. De finns i vårt eget land, i vår vardag. Kriminaliteten i Sverige förändras, den förgrovas och internationaliseras.

Med anledning av den förändrade yttre hotbilden fortsätter omställningen av det militära försvaret. Det är vårt gemensamma ansvar att mildra effekten på de orter som berörs.

I samma takt som resurser frigörs genom neddragningar av försvaret styrs resurser över till att möta inre hot. Ett treårigt program presenteras.

Brottsligheten bekämpas. 4 000 nya poliser utbildas och anställs under mandatperioden. Närpolisen och det förebyggande arbetet stärks. Kampen mot grov ekonomisk brottslighet och smuggling av människor, vapen och narkotika utvecklas. Säkerhetspolisen får medel att förstärka

Prot. 2004/05:2
14 september

Regeringsförklaring

personskyddet. Åklagare och domstolar ges ökade resurser för att påskynda sitt arbete. Tidsaspekten är särskilt viktig när unga begår eller drabbas av brott.

Kriminalvården stärks. Sverige ska ha en human och effektiv kriminalvård som klarar de säkerhetskrav som ställs. Platsbristen ska byggas bort och individualiseringen öka. Goda behandlingar som motverkar återfall i missbruk och brott ska utvecklas. Säkerheten stärks. En ny säkerhetsanstalt förbereds.

Alkoholmissbruk och narkotika motarbetas. Det förebyggande arbetet riktat mot ungdomar, föräldrar och andra vuxna fortsätter inom ramen för den nationella handlingsplanen mot alkohol och narkotika. Missbrukarvården ges ytterligare resurser. Insatser för rehabilitering av missbrukare stärks. Satsningen på narkotikafria fängelser fortsätter. Den snabbt växande gränshandeln med kopplingar till brottslighet måste stävjas.

Förebyggande insatser stöds. Brott ska bekämpas, men också brottens orsaker. Framgångsrika förebyggande verksamheter för ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet, missbruk eller socialt utanförskap ges stöd. Skolor i segregerade och socialt utsatta områden får mer resurser för att kunna utveckla sina insatser.

Vårt öppna demokratiska samhälle är sårbart. Ett större säkerhetstänkande behövs inom många samhällsnyttiga verksamheter, från information till kärnsäkerhet. Katastrofer och andra extrema situationer kan utgöra ett dramatiskt hot mot grundläggande värden i samhället och få omfattande konsekvenser för befolkningens liv och hälsa, miljö och ekonomi.

Under året förbereds nya förslag för att stärka samhällets motståndskraft mot kriser och terrorism. En särskild utredare får i uppdrag att utarbeta förslag till hur militära resurser kan användas som stöd för polisen vid större angrepp på vår demokrati. Underrättelseverksamhetens inriktning ses över.

Herr talman! Demokratien får aldrig tas för given. En ny tids samhällsengagemang, inte minst en ung generations intresse för globala frågor, behöver fångas upp av folkrörelserna, folkbildningen och de politiska partierna. Handslaget med idrottsrörelsen är framgångsrikt och fortsätter.

Den svenska nationaldagen ska kunna firas i stolthet och glädje av nya och gamla svenskar. Den 6 juni blir allmän helgdag från och med 2005.

Sverige ska ha en modern författning. Under hösten påbörjar en ny författningsutredning sitt arbete med att se över demokratis spelregler.

Herr talman! Det gröna folkhemmet ska byggas.

Det är en vision om ett ekologiskt hållbart Sverige där hälsa, miljö och välfärd värnas samtidigt som vi bättre kan bidra till ökad solidaritet och en rättvisare resursfördelning i världen.

Viljan att ställa om och modernisera samhället i resurseffektiv riktning kommer att frigöra en våg av tekniska innovationer och investeringar som i sin tur genererar ny tillväxt och ny utveckling.

Regeringens politik för hållbar utveckling förstärks och breddas.

En sammanhållen klimat- och energipolitik utvecklas. Vattenfall ska ta en ledande roll i omställningen till förnybar energi. Energiintensiv industri som deltar i program för energieffektivisering ges möjlighet till

skatterabatt. Det statliga stödet till kommunernas klimatinvesteringar förstärks. Land- och havsområden ska till år 2006 pekas ut för utbyggnad av vindkraft. Offentlig verksamhet ska vara ett föredöme. Investeringar som görs i skolor, sjukhus, bibliotek och andra offentliga lokaler för mer energieffektivitet stimuleras. Elcertifikatssystemet vidareutvecklas för att öka inslaget av förnybar elproduktion. Handel med utsläppsätter blir ett kraftfullt styrmedel för att minska koldioxidutsläppen i Sverige och EU. Kundernas ställning på marknaderna för el, naturgas och fjärrvärme stärks.

Transportsystemet behöver förnyas. Sveriges klimatmål ska nås. Bensin- och dieselskatten höjs liksom fordonsskatten för bil och lätt lastbil. Infrastrukturen för försäljning av alternativa bränslen ska förbättras. Skattebefrielsen för biodrivmedel och andra förnybara drivmedel fortsätter. Minst 25 % av alla statliga nyinköpta bilar ska år 2005 vara miljöbilar. Sverige verkar aktivt inom EU för en bränsle- och miljödifferenterad kilometerskatt på tung lastbilstrafik.

Miljöskyddet stärks. Långlivade ämnen som är skadliga för hälsa och miljö ska fasas ut. Takten i saneringen av förorenad mark ökar. Sverige driver på för en stark kemikaliestrategi inom EU. 1,7 miljarder kronor satsas år 2005 på att värna den biologiska mångfalden. Särskilda insatser görs för att värna de biologiska värdena i sjöar och vattendrag. Satsningar görs också på tätortsnära naturområden. En strategi för att långsiktigt skydda vår havsmiljö presenteras. Åtgärder för att skydda Östersjön tas fram tillsammans med övriga Östersjöländer. Fler marint skyddade områden inrättas. Ersättningen för oljeskador orsakade av utsläpp från tankfartyg förbättras. Förslag om bättre kontroll av fisket läggs fram.

1 miljard kronor av det ökade biståndet kommer att satsas på insatser särskilt destinerade till miljöområdet. Satsningarna ska göras inom fält där Sverige står starkt och kan ge värdefulla bidrag. På det sättet väver vi samman solidaritet, ekologiska hänsyn och ekonomisk tillväxt både i Sverige och i våra samarbetsländer.

Herr talman! De stora utmaningarna är globala. Ekonomier och marknader är starkt sammanflätade. Samhällsproblemen blir alltmer gränsöverskridande.

Företag rekryterar arbetskraft över gränserna. Brottsligheten internationaliseras. Gifter sprids med vind och strömmar men också i varor på en global marknad.

I en tid då nationalstaten blivit för liten för att lösa framtidens frågor och människors vardagsproblem måste också demokratin bli gränsöverskridande.

EU är ett uttryck för den politiska viljan att skapa en demokratisk motvikt till marknadskrafterna, ett uttryck för länders vilja till samarbete för att möta problem som är gemensamma.

Det nya EU-fördraget bekräftar ordningen med ett i huvudsak mellanstatligt samarbete. En bred remissbehandling genomförs innan riksdagen tar ställning till förslaget.

Om några månader fyller EU-landet Sverige tio år. Vi kan vara stolta över vad vi bidragit med i EU. Full sysselsättning, ökad jämställdhet och en ekologiskt hållbar utveckling är mål som drivits av vårt land.

Prot. 2004/05:2
14 september

Regeringsförklaring

En av våra främsta företrädare i det arbetet var Anna Lindh. För tre dagar sedan hedrades hennes minne. Anna Lindh var också starkt engagerad i arbetet med att sätta punkt för uppdelningen av Europa i öst och väst.

EU:s utvidgning fortsätter. Bulgarien och Rumänien ges stöd för att kunna bli medlemmar 2007. Ett program för att öka kontakterna med det turkiska samhället inleds. Genom att öppna för förhandlingar hjälper vi Turkiet att stärka de mänskliga rättigheterna i landet, inte minst för den kurdiska minoriteten. Balkanländernas väg mot medlemskap stöds.

Samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna i EU-frågor ska utvecklas. Dialogen med Ryssland fördjupas och kontakterna med EU:s grannländer som Ukraina och länderna i Kaukasus intensifieras.

EU:s jordbrukspolitik måste reformeras och regionalpolitiken koncentreras till de nya medlemsländerna. Därför verkar regeringen, tillsammans med andra nettobetalande länder, för att EU:s utgifter inte tillåts öka.

Sverige arbetar för att EU tar ett ökat ansvar för de globala ödesfrågorna, och för en europeisk handelspolitik som främjar tillväxt och bidrar till att bryta de fattigaste ländernas isolering och marginalisering i världsekonomin.

Samordningsansvaret för EU-frågor förs över från Utrikesdepartementet till Statsrådsberedningen.

Vi har anledning, herr talman, att vara stolta över vårt land, men vi är inte nöjda.

Det är dags att ta nya steg för att öka rättvisan och tryggheten, för att göra Sverige till ett bättre land att leva i.

Så länge tryggheten inte är för alla, så länge minsta orättvisa råder, så länge har en socialdemokratisk regering en självklar uppgift.

Målet, visionen, kan man uttrycka på många sätt.

Låt mig illustrera, och samtidigt avsluta, med att citera Olof Palme i riksdagens partiledardebatt i februari 1986. Så här sade han:

”När den materiella otryggheten inte ständigt sprider sin skugga över människors liv blir det rum för andra värden. Den generella välfärden ger oberoende och rörelsefrihet. Den lyfter bort oron för mycket av det oväntade som kan inträffa och slå sönder våra liv och våra drömmar.

Vi kan andas lättare. Vi kan se oss omkring. Viljan vaknar att erövra världen, spänna våra krafter för att påverka och förändra. Vi får lust att upptäcka och förnya. Vi orkar satsa också när oddsen för att vi ska lyckas är små. Vi dras mot det ljusa och goda.

Tid och ork frigörs att upptäcka andra människor, att bygga upp ett positivt beroende av varandra i form av kamratskap, omtanke och samarbete. Trygga och befriade från rädslans och orons förklamation kan vi låta livslusten växa och sprida sig inom oss och från människa till människa.”
(Applåder)

3 § Ceremonin avslutades kl. 14.54.

Bilaga

Program för öppnandet av riksmötet 2004/05
tisdagen den 14 september 2004 kl. 14.00

Musik under samlingen

Fanfar

ur baletten La Péri av Paul Dukas

Kungssången

Vi ska ställa till en rolig dans

Trad.

Talmannen

Hans Majestät Konungen
öppnar riksmötet

Fanfar

ur baletten La Péri av Paul Dukas

Farfars vals

av Lars Färnlöf

Statsministern
avger regeringsförklaring

Nationalsången

Grande Marche

av Charles Voss

Medverkande

Riksplan:

Arméns musikkår konserterar

Trapphallen:

Folkdansgillet Kedjan paraderar med Sveriges landskapsfanor
Klasserna 6 C och 6 D från Adolf Fredriks Musikklasser, Stockholm

Dirigent Sara Sjöblom

Adrian Jones fiol, Magnus Holmström nyckelharpa
från folkmusiklinjen vid Kungl. Musikhögskolan

Plenisalen:

Brasskvintett från Musikhögskolan i Malmö
Trio X – jazztrio från Musik i Uppland

Innehållsförteckning

1 § Öppnandet av riksmötet	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN	1
2 § Regeringsförklaring	2
Anf. 3 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	2
3 § Ceremonin avslutades kl. 14.54.	10
Bilaga	11